

PANDIVERE

TENTIDU

Agrofirma „PANDIVERE“ teabeliht nr. 22

OKTOBER 1990

KONTSEPTSIONI TEESED

Rääkides PRIVATISEERIMISEST (kasutan seda sõna, et ühildal väljendada edasises tekstis kirjeldatud protsessi teravikuna) ja seda seadustades, tuleks käsitleda tegelikult tunduvalt laiemat probleemi kui ainult erastamine: vaja oleks seadust kogru, mis sätestaks ühega-sest olemasolevate organisatsioonide ja omandivormide eksperimentimise ja erastamise korra maal. Privatiseerimine on pikaajaline protsess, mille käigus konkreetsed tervik- või üksikvarad lähevad üle konkreetsete omanike kätte ja kus

2) küsimus erastatud ja erastamata varadest kui algkapitaalst ning sellele rajatavast tulevast ettevõtlusest, mis looks vahendid ja võimaluse võlgade (osakute) tagasimaksimiseks järk-järgult pikema perioodi (kuuni 10 a.) jooksul.

Võlg nõuaks kompenseerimist ulatuses, milleks meie ühiskond on tänasel päeval reaalselt võimeline ja mis määratakse rahveesindajate poliitiliste kokkulepete tulemusena ning kehtestatakse seadusena ühisele alusele kogu Eesti ulatuses, sest völa saajate kui konkreetsete isikute paiknemine ei ole oseselt seotud völa maksjate paiknemisega.

1. kohaliku sotsiaalfääri, finantseerimise, anda uusi laene ettevõtluse laiendamiseks, maksta inimestele välja võlgu (osakuid).

Hinna- ja maksusoodustusi saaks osustada kohalik omavalitsus paikkonna inimeste huvidest lähtudes.

Erinevad organisatsioonide ja omandivormid ning erastamise kord maal — PRIVATISEERIMINE.

Ühega-sest eksisteerivad erinevatel organisatsioonide ja omandivormidel baseeruvad (juba privatiseeritud ja veel privatiseerimata) ettevõtted, kes peaksid olema riigiseaduste ees võrdsed: kehtib ühine kapitali-palgutamise, majandustegevuse kujulude ja tulude arvestamine ning kogutulu maksustamise kord.

Völgade (osakute) hüvitamiseks vöiks eraldada 13—35% ettevõtlusse paigutatavate varade väärtusest. Osa inimeste puhul on võimalik kompenseerimine asendada tagastamisega, juhul, kui tema varad on reaalselt ka tänapäeval olemas ja nende tagastamine on võimalik.

10. Esitatud privatiseerimise kontseptsiooni järgi kuuluks seni ühiskonna säilitatud ja loodud ning momentlül olemasolev völa koikidele inimestele kohalikus omavalitsuslikus piirkonnas, ühistanud varad kuuluvad sid kompenseerimisele või soovi ja võimaluse korral tagastamisele, vöga väikesed töötasu eest tootitud inimaastad kohhoosikorra alguses kuuluksid kompenseerimisele, praegu reaalselt olemasolevad varad läheksid algkapitalina riikluse edasiseks suurendamiseks majandusliku riski vöimelisetele ja kõrgema ettevötlilisele potentsiaaliga inimestele. vöi jääksid ettevötlele, mis suudavad ühiskonnale tuginedes majanduslikult edudak olla. Nii tekivad erastamise ettevötted, kuid samaaegselt veel privatiseerimata kooperaatiivid ja riiklikud ettevötted oleksid algkapitali omandamiseks ja tulude maksimiseks kohaliku omavalitsuse vördvöitises tingimustes.

1. Seadused privatiseerimisega seotud probleemide lahendamiseks tuleks koostada tervikliku kontseptsiooni (ettevötlusele ülemineku mudel) alusel ja need tuleb esitada ja vastu võtta lsi vöi tagasi liikata terviksisüsteemina — seaduste koguna.

6. Ühistanud ja riigivarade loomise paigutamine ning palgatöölde rajaneva ühisköde tulemusena on Eesti rahva poolt, sh. igas majandusliku tervikliku sotsiaalmajanduslikus ja omavalitsuslikus piirkonnas eraldi, osaliselt säilitatud endised ja loodud uued VARAD, mis kuuluvad selle piirkonna inimestele. Nende varade inventariseerimise ja hindamise tulemusena saaks kohalikus omavalitsuslikus piirkonnas koikide huviaritud gruppide esindajatest moodustatud vördvöitises komiteed, mis tegeleksid rakomisjonide poolt selle reaalselt olemasoleva rahvale kuuluva völa arvele vöta kui algkapitali, millega pannakse alus ettevötlusele.

Ettevötluse ja turumajanduse algperioodil kindlustaks vahenditega kohalikus omavalitsuslikus piirkonnas inimeste ühiskonnakoikide tähtsuse varade uutele omanikele üleminekust (privatiseerimisest) laekuv raha. Hiljem koos kogutulu tekega ja suurenemisega kasvab kogutulu maksustamisest laekuva raha osatähtsus kohalikus eelarves.

2. Privatiseerimine peaks olema seadustega tagatud võimalus mitte kohustus. Kusiures vördvöitises vötdses vöimaluses valitud majandusliku riskiga seotud ettevötluse ja era- või riigietevötdes palgatöoga saadava te sissetulekute vahel.

7. Eesti tervikuna arvele vöetud varad tuleks tasakaalustada Eesti uue rahaga.

11. Esitatud kontseptsioon oleks kasutatav ka vabarriikliku tähtsusega varade privatiseerimisel, kusjuures privatiseerimisest laekuv raha oleks kasutatav samade funktsioonide finantseerimiseks vabarriiklikus ulatuses ülemmõukogru poolt kehtestatud alustel.

3. Privatiseerimisega lõpeks Eesti lähenemal ajal sotsialismi poliitökonoomikale rajatud majandussüsteem, kus inimese ja varade vahel oli töövölguslik suhe ja sisuliselt puudus majanduslikku riisikut kandev omanik.

8. Kohaliku omavalitsuse varakomisjonide poolt viiakse läbi sisuliselt privatiseerimine — isiviivötkulike alustel omanike leidmise hinnatud tervikvarade vöitlikust varadele. Varade üleandmine — kapitaliseerimine toimub oisese müügi, krediiti müügi, rentimise, muutispaalomanadusse jäämise, endistele omanikele tagastamise jne. teel. Oluline on, et völa üleandmine allesjäävatele ühisködele tuginevatele ettevötlele toimms samuti kapitalina samade majandusseaduste alusel kui privatiseeritavaile ettevötlele. Krediididega müügi ja renti korral on soovitatav loomsetu völgnevuse vältimiseks kasutada osjapoolesid osamakse vöi kinnisvöra arvele vötmist garantantina.

12. Kontseptsioon on koostatud koostöös Vao kohhoosi spetsialistidega ja see on osaliselt avaldatud „Maalenes“ 29. märtsil 1990. a. PEETER ALBI

4. Privatiseerimisega algaks (vöiks 1.1.1991) Eesti ettevötlusele ja turumajandusele rajatud majandussüsteem, mille keskmise oleks majanduslikku riisikut kandev varadega tsiviivölguslikes suhetes olev omanik, rentnik vöi tüürik ja mille aluseks oleks kapitalile ja selle baasil toodetud kogutulule ning selle maksimisele rajatud majandusarvestuse süsteem.

9. Ühisködega ja -tootmisega säilitatud ning loodud vöra jääb ka edaspidi tähtsana kohaliku rahva ühiskonnakoikide jaoks omaavalitsuse vördvöitises osak. Kõik kohaliku

13. Juulil valiti Simuna kohhoosis ka uus juhatus. Sinna kuuluvad peale esimehe zootehnik Lia Kivaste, peainsener Kalev Alber, autojuhid Väino Haiba ja Ants Sirgmet, ekskavaatorjuht Allan Krut, traktoristid Uno Lilleong ja Kalju Miller ning agrokemik Kalie Rand.

5. Privatiseerimisega tuleks lahendada kahte iseseisvat probleemi: 1) kütisimus osakutest ehk völg nende inimeste ees, kes on ühistanud vöra ja keelle seda pole kompenseeritud vöi kes töötasu eest töötajaid kolhooside algastajale. Siia lisanduks, kui peetakse vajalikuks, probleem tööjõu ülemäärast eksploateerimise asinest e. tööpannuse osak.

11. Esitatud kontseptsioon oleks kasutatav ka vabarriikliku tähtsusega varade privatiseerimisel, kusjuures privatiseerimisest laekuv raha oleks kasutatav samade funktsioonide finantseerimiseks vabarriiklikus ulatuses ülemmõukogru poolt kehtestatud alustel.

12. Kontseptsioon on koostatud koostöös Vao kohhoosi spetsialistidega ja see on osaliselt avaldatud „Maalenes“ 29. märtsil 1990. a. PEETER ALBI

KAS MONI TEAB TAMMOTORUDE VEEREMISI, vahtraibade crabisevaid lende, kõigi seemnete tuuleleidi? Juhuslik puhang pillab nad teabkuhu. Paepäraku, liivikule, raelmussse, rabasaarele...

... Juba puuritakse juured paasse, pigistatakse pihud liiva, ei rudi seab. Juba sünnivad, juba hakkavad jääma ringid teabkust toodud alguse ümber. Juba seisabki puu mu ees, vaatab otsa ja pärib: Milliseid ringe lood sina oma südame ümber?

PAUL-EERIK RUMMO

JUHTKONNAS

23. juulil esimeest. Valituks osutus kevadest saadik esimehe kohuseid täitnud Juhhan Rehokainen. Juhhan Rehokainen asus Simunas tööle 1959. aastal, tolleaegse sohoosi põllundusbrigadi brigadirina. Hiljem on ta töötanud ehitus- ja põllutöölisena, töusnud ametireidil noorkarjalitajast loomakasvatusteosakonna juhatajaks, juhatanud ehitustöid — seega teinud praktiliselt igasugust tööd. Alates 1983. aastast oli Juhhan Rehokainen sohoosi asedirektor kuni kohhoosi moodustamiseni 1987. aastal. Sellest ajast käesoleva aasta juulikuuni oli ta kohhoosi aseesimees. Juhhan Rehokainen on lõpetanud Leningradi Põllumajanduse Akadeemia, ning hiljuti tähistas ta oma 65. sünnipäeva.